

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/36/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711216025
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8711216025.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci žalobcov 1. I. C., nar. XX. X. XXXX, 2. T. C., rod. J., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom L. B., Ul. C. E. XXX, zastúpení Advokátskou kanceláriou Hudzik - Novysedlák partners, v. o. s., Mnoheľova 830/15, Poprad, proti žalovanej: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, o určenie, že záložné právo neexistuje, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad z 24. 2. 2012 č. k. 17C 221/2011-48, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Poprad (ďalej len prvostupňový súd) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanej iné trovy konania vo výške 78,73 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie odôvodnil zistením, že dňa 14. 12. 2006 uzatvoril syn žalobcov I. C. ml., ako dlžník a P. E., ako spoludlžník zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru vo výške 1 000 000 Sk s tým, že po pridelení cieľovej sumy sa mimoriadny medziúver zmení na stavebný úver. Dňa 14.12. 2006 žalovaná a žalobcovia v 1. a 2. rade uzatvorili zmluvu o zriadení záložného práva na zabezpečenie vyššie uvedeného úveru. Titulom uzatvorených zmlúv boli vyplatené finančné prostriedky I. C. ml. na účet žalobcu v 1. rade vedený v Dexia banka a. s., vo výške 26 555,14 Eur dňa 10. 1. 2007 a vo výške 6 522,61 Eur dňa 24. 5. 2007. Poskytnuté finančné prostriedky boli použité na rekonštrukciu nehnuteľnosti, ktorá je zároveň aj záložným objektom. Dlžník I. C. ml. a spoludlžník P. E. zomreli. Dedičské konanie po poručiteľovi I. C. ml. bolo zastavené a majetok nepatnej hodnoty vo výške 87,89 Sk bol vydaný žalobcovi v 1. rade ako osobe, ktorá sa postarala o pohreb nebohého. Z osvedčenia o dedičstve po poručiteľovi P. E. súd zistil, že otec nebohého nadobudol titulom dedenia majetok poručiteľa v celkovej hodnote 4 176,90 Eur. V rámci predmetných dedičských konaní žalovaná neprihlásila pohľadávku titulom poskytnutej zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere do dedičských konaní. Žalobcovia v 1. a 2. rade, rodičia poručiteľa I. C. ml. po jeho smrti splácali žalovanej z vlastných prostriedkov poskytnuté úvery (keďže aj druhý úver vo výške 1 000 000 Sk, ktorý bol poskytnutý synovi žalobcov bol vyplatený a poukázaný na účet žalobcu v 1. rade), pričom zaplatili celkovo sumu 15 450,76 Eur a následne dlh prestali splácať. S poukazom na ust. § 151a a § 151md ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka prvostupňový súd uzavrel, že pokiaľ dlžník I. C. ml. zomrel XX. X. XXXX a spoludlžník P. E. zomrel XX. X. XXXX, žalovaná ako veriteľka mala právo prihlásiť pohľadávku titulom úverového vzťahu do dedičského

konania. Nebolo právne významné, z akého dôvodu žalovaná pohľadávku v dedičských konaniach neprihlásila. Neprihlásením veriteľa, pohľadávka v dedičskom konaní nezankla, len pozícia veriteľa voči dedičom dlžníka sa oslabil (dlžník zodpovedá za poručiťelove dlhy do výšky ceny nadobudnutého dedičstva). Keďže zabezpečená pohľadávka záložným právom nezankla, nedošlo v zmysle § 151 md ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka ani k zániku záložného práva. Súd nezistil ani iné zákonné dôvody zániku záložného práva, a preto žalobu o určenie, že záložné právo neexistuje, zamietol. Súd neoveril tvrdeniam žalobcov, že títo nemali vedomosť o účele použitia finančných prostriedkov, keďže z výsledkov vykonaného dokazovania bolo nepochybne preukázané, že tieto boli použité na rekonštrukciu nehnuteľnosti tvoriacu objekt zálohu, pričom žalobcovia v 1. a 2. rade ako vlastníci nehnuteľnosti uzatvárali so žalovanou zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá bola rekonštruovaná.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnej žalovanej priznal náhradu iných trov konania predstavujúcich cestovné výdavky a výdavky za ubytovanie.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v 1. a 2. rade. Odôvodnenie prvostupňového súdu považujú za nedostatočné, lebo súd sa nevysporiadal s otázkou prečo pohľadávka žalovanej nezankla. Súd len konštatoval, že neprihlásením v dedičskom konaní pohľadávka nezanká, len pozícia veriteľa voči dlžníkom je oslabené, keď dlžník zodpovedá za poručiťelove dlhy do výšky ceny nadobudnutého dedičstva“. Takáto argumentácia je protirečivá, keď na jednej strane súd konštatuje, že: 1. Dlžník zodpovedá za poručiťelove dlhy do výšky ceny nadobudnutého dedičstva, 2. Neprihlásením v dedičskom konaní pohľadávka nezanká.

Ďalej uviedli, že na existenciu pohľadávky ako dvojstranného záväzkového vzťahu sa vyžaduje existencia dvoch subjektov, a to veriteľa a dlžníka. Ak je dlžník mŕtvy, stráca právnu subjektivitu a nemožno na neho hľadieť ako na dlžníka spôsobilého byť účastníkom záväzkového vzťahu. Pri neexistencii dlžníka, nemôže existovať ani pohľadávka. To znamená, že smrťou dlžníka a spoludlžníka zankla ich pohľadávka voči žalovanej. V prípade dlhov majú veritelia poručiťelova možnosť prihlásiť svoje pohľadávky do dedičského konania a žiadať, aby tieto pohľadávky boli uspokojené z majetku patriaceho do dedičskej podstaty. V tejto súvislosti odvolatelia poukázali aj na ust. § 175x O. s. p., z ktorého vyplýva, že ak sa po právoplatnom skončení dedičského konania objaví len dlh poručiťelova, konanie o dedičstve sa nevykoná, čo znamená, že veriteľ sa nemôže domáhať voči dedičom ani voči nikomu inému uspokojenia svojho nároku. Dedičia sa nestávajú dlžníkmi a pri neexistencii dlžníka nemôže existovať ani pohľadávka ako dvojstranný záväzkový vzťah medzi dlžníkom a veriteľom. Pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho posúdenia veci v zmysle § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p., odvolatelia navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alternatívne žiadali rozsudok zmeniť a žalobe žalobcov v celom rozsahu vyhovieť a priznať žalobcom náhradu trov konania.

Žalovaná k odvolaniu žalobcov navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že o smrti dlžníka a spoludlžníka sa dozvedela až z odstupom niekoľkých rokov v čase, keď dedičské konania po obidvoch poručiťeloch boli právoplatne skončené. Až koncom roka 2011 žalobcovia informovali žalovanú o smrti dlžníka a spoludlžníka. Do toho času žalovaná nemala žiadnu vedomosť o úmrtí účastníkov úveru, takže ani nemohla prihlásiť svoju pohľadávku do dedičského konania. Na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorenej dňa 27. 12. 2006 poskytla žalovaná dlžníkovi úver vo výške 33 194 Eur. Toho istého dňa žalovaná so žalobcami v 1. a 2. rade uzatvorila zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátnu zmluvu. Žalobcovia - záložcovia sú rodičmi nebohého dlžníka. Úver je teda zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorý je vo vlastníctve žalobcov. Celková výška úveru bola vyplatená na účet žalobcu v 1. rade a poskytnutým úverom bola financovaná rekonštrukcia nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve žalobcov. Dlžník žil spolu s rodičmi v dome, ktorého vlastníckmi sú žalobcovia, kde mal aj trvalé bydlisko, pričom účelom úveru bola rekonštrukcia tejto nehnuteľnosti, ktorá je zároveň aj záložným objektom. Je preto nepochopiteľné tvrdenie žalobcov, že títo realizovali rekonštrukciu domu s pomocou kamarátov a až po námietke žalovanej, že na rekonštrukciu im bol poskytnutý úver priznali, že rekonštrukciu financovali aj z tohto úveru. Na rekonštrukciu záložného objektu žalovaná ako veriteľka poskytla spolu 2 000 000 Sk, keďže aj druhý úver vo výške 1 000 000 Sk, ktorý bol poskytnutý synovi žalobcov bol vyplatený a poukázaný na účet žalobcu v 1. rade. Za ďalšiu zarážajúcu skutočnosť žalovaná považuje vyhlásenie žalobcov, že nevedia ako naložil ich syn so sumou 1 000 000 Sk a vôbec ich to nezaujímá. Je preto nepochopiteľné stanovisko rodičov (ktorých syn od banky čerpal úver 1 000 000 Sk, ktorý banka poukázala na účet jedného z rodičov a rodičia tento úver zabezpečovali svojim rodinným domom, v

ktorom spolu so synom bývali), že ich vôbec nezaujímalo na čo ich syn 1 000 000 Sk použil. Z uvedeného vyplýva, že tvrdenia žalobcov sa nezakladajú na pravde. Nezanedbateľná je aj skutočnosť, že v priebehu konania žalobcovia uviedli, že v súvislosti s úmrtím ich syna, ktorý zahynul pri autonehode prebieha ďalší súdny spor v rámci trestného konania, v ktorom žalobcovia uplatňujú náhradu škody voči osobe zodpovednej za smrť ich syna. Náhradu škody uplatňujú vo výške úveru poskytnutého žalovanou. Aj z tohto dôvodu žalovaná považuje podanú žalobu za účelovú. Snaha žalobcov dosiahnuť vyhlásenie neplatnosti záväzku z úveru, ktorý zabezpečujú je podľa názoru žalovanej jednoznačne snaha zbaviť sa ich záväzku záložcov. Funkciou zábezpeky je zabezpečiť pre záložného veriteľa možnosť návratnosti úveru ak záväzok nevie alebo nemôže splniť dlžník. Na záver žalovaná zdôraznila, že poskytla rodine C. spolu úver vo výške 2 000 000 Sk na rekonštrukciu ich rodinného domu. Ako zmluvná strana si žalovaná splnila svoje povinnosti, napriek tomu žalobcovia ako druhá zmluvná strana sa snažia o vyhlásenie neplatnosti záväzku, aby sa tak mohli zbaviť svojej povinnosti vrátiť veriteľovi poskytnutý úver. Konanie žalobcov je preto potrebné považovať za účelové v rozpore s dobrými mravmi.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1 O. s. p.. Podľa tohto ustanovenia odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania. Rozsah preskúmanacieho práva (aj povinnosti) odvolacieho súdu je určený rozsahom odvolania, ktorým sa rozumejú napadnuté výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa a dôvodmi odvolania, ktorým sú námietky proti odôvodneniu napadnutého rozhodnutia v súlade s ust. § 205 ods. 2, § 205 a O. s. p.. Nad rámec rozsahu a dôvodov nebol odvolací súd oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimku by mohli tvoriť len vady konania, na ktoré odvolací súd prihliada ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O. s. p). Treba ešte uviesť, že odvolací súd na prejednanie podaného odvolaniu v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. nenariadil pojednávanie. Nariadenie pojednávania si totiž nevyžiadalo zopakovanie či doplnenie dokazovania, ani dôležitý verejný záujem a ani to, že by súd rozhodoval vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Po takomto preskúmaní napadnutého rozhodnutia i konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nemôžu prívodiť zmenu ani zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa.

Podstatným pre rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej veci bolo vyriešenie otázky, či záložné právo na nehnuteľný majetok vo vlastníctve žalobcov, ktorým je zabezpečená pohľadávka vyplývajúca zo zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 2423243 3 02 a č. 2423243 0 03 zaniklo. Žalobcovia tvrdia, že neprihlásením pohľadávky veriteľa do dedičského konania po poručiťoch I. C. ml. a P. E. (smrťou dlžníka a spoludlžníka) pohľadávka žalovanej zanikla.

Práva a povinnosti zo záväzkových právnych vzťahov smrťou dlžníka alebo veriteľa zásadne nezanikajú, ale prechádzajú na ich právnych nástupcov. Iba tie práva a povinnosti, ktoré sa viažu výhradne na určitú osobu dlžníka (čo nie prípad prejednávanej veci), príp. veriteľa však smrťou jedného z nich zanikajú.

Väčšina majetkových práv a povinností prechádza okamihom smrti poručiťela (§ 460 Občianskeho zákonníka) na jeho dedičov, ktorí v medziach ust. § 470 Občianskeho zákonníka zodpovedajú za poručiťelove dlhy. Smrťou dlžníka zaniká povinnosť, ktorej predmetom bolo plnenie viažúce sa na osobný výkon dlžníka (napr. jeho záväzok vyučovať hru na klavír alebo jeho záväzok namaľovať obrazy a pod.). Keďže v prejednávanej veci predmetom plnenia nebolo plnenie viažúce sa na osobný výkon dlžníka, smrťou dlžníka, resp. spoludlžníka ich práva a povinnosti zo záväzkových právnych vzťahov nezanikli, ale prešli na ich právnych nástupcov.

Bez akýchkoľvek pochybností bolo v konaní preukázané, že na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorenej dňa 27. 12. 2006 medzi žalovanou ako veriteľkou a I. C. ml. ako dlžníkom a P. E. ako spoludlžníkom poskytla žalovaná dlžníkovi úver vo výške 1 000 000 Sk. Za účelom zabezpečenia úveru uzatvorila žalovaná so žalobcami dňa 27. 12. 2006 zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok, pričom žalobcovia v 1. a 2. rade ako záložcovia sú rodičmi nebohého dlžníka I. C. ml.. Niet akýchkoľvek pochybností, že účelom tohto úveru bola rekonštrukcia nehnuteľnosti, ktorá je zároveň aj záložným objektom. V tejto nehnuteľnosti dlžník spolu so svojimi rodičmi - žalobcami býval a účel úveru uviedol dlžník už v žiadosti o úver (viď žiadosť o úver s nehnuteľným alebo hnutelným zabezpečením z č. I. 32 spisu). Nakoľko poručiťel I. C. ml. čerpal úver vo výške 1 000 000 Sk, ktorý použil na zhodnotenie majetku svojich rodičov, t. j. žalobcov v 1. a 2. rade boli práve to žalobcovia, ktorí ako dedičia boli povinní túto skutočnosť uviesť v rámci dedičského konania, keďže peňažné prostriedky vo výške 1 000 000 Sk, ktoré poručiťel čerpal ako úver za svojho

života, a ktoré naďalej predstavujú záväzok poručiťľa voči veriteľovi, použili žalobcovia v 1. a 2. rade vo svoj prospech. Záložný objekt pritom nebol vo vlastníctve, resp. spoluvlastníctve dlžníka, a financovaná nehnuteľnosť bola a je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcov, v ktorej nehnuteľnosti nebohý syn žalobcov ako slobodný a bezdetný až do smrti býval.

Za takéhoto stavu neprihlásením pohľadávky veriteľa do dedičského konania po poručiťľoch, pohľadávka žalovanej nezanikla, a tým nezaniklo ani záložné právo k nehnuteľnosti, ktorým je zabezpečený úver.

Za takéhoto stavu odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správne. V podrobnostiach je potrebné odkázať na skutkové i právne závery uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Vychádzajúc zo zásady úspechu neúspešným žalobcom v odvolacom konaní nebolo dôvodné priznať náhradu trov odvolacieho konania a úspešnej žalovanej preukázateľné trovy konania v odvolacom konaní nevznikli.

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.